

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Jitky Zenáhlíkové
Právní a společenské aspekty římského manželství do konce republiky

---

Autorka Mgr. Jitka Zenáhlíková předložila svou rigorózní práci na téma instituce římského manželství do konce republiky. Autorka si vytkla úkol zasadit instituci manželství do co možná neširších právních a společenských souvislostí, a to od nejstarších dob (cca 8. – 7. století př.n.l.) až do konce 1. století př.n.l. Jak sama autorka podotýká, „časové období však nelze zcela přesně stanovit, neboť není možné zřetelně oddělit jednotlivé etapy vývoje římského státu“ (str. 1). Tím současně autorka naznačuje úzké sepětí manželství jako společenské instituce, právních norem, týkajících se manželství a norem náboženských.

Práce o 104 číslovaných stranách se formálně dělí na deset kapitol, úvod (který má charakter samostatné kapitoly, závěr a seznam použité literatury, připojeny jsou i barevné obrazové přílohy. Okruh literatury je na práci předloženého rozsahu adekvátní. Autorka používala sekundární literaturu jak české, tak zahraniční provenience přeložené do češtiny, přičemž zastoupeny jsou nejdůležitější práce vztahující se k tématu. Nicméně, ponecháme-li stranou jednu slovenskou učebnici, je cizojazyčná odborná literatura zastoupena pouze dvěma díly. Jinak se autorka nevyhýbá ani použití antických textů (celkem čtyři díla), překvapí ale, že v seznamu literatury není uvedeno základní dílo římského práva, totiž Justiniánova Digesta, a to přesto, že je autorka na několika místech cituje (str. 27, 30, 41, 60, 73, 79 a 80). Nabízí se tedy otázka odkud jsou citované pasáže převzaty. Podobně je tomu u poněkud záhadných citací královských zákonů (na str. 7, 12, 29 a 65). Jde o formální detail, který na kvalitě obsahu práce nic neubírá, nicméně jistě by bylo možné se mu vyhnout, zvláště pak, když např. citace z Gaiových Institucí neponechávají prostor pro podobné otázky.

Práce sama je pak psána velmi čtivě a probírá římské manželství v logickém sledu od zásnub přes vstup do manželství a podřízení se manželské moci až po skončení manželství, přičemž samostatné kapitoly jsou věnovány majetkovému a dědickému právu s ohledem na skončené manželství. Tato část práce je skutečně velmi obsáhlá (str. 21 až 92). Jednotlivé kapitoly pak obsahují relativně samostatné části, věnované dílčím problémům projednávaného tématu, autorka na některých místech vede velmi ilustrativní dílčí srovnání s jinými kulturami (např. na str. 7, kde odkazuje na řešení problému skončení manželství z důvodu neplodnosti ve starověké Indii). Samostatně jsou pak pojednány jiné než manželské způsoby soužití muže a ženy, tedy concubinatus a contubernium. Pokud jde o obsah, považují práci za velmi kvalitní a čtivě napsanou.

Práci doporučuji k obhajobě, při které navrhuji zaměřit se na důvody a okolnosti pronikání volné formy manželství do římské společnosti.

V Praze, dne 22. března 2008

JUDr. David Falada